

La derrota moral del socialisme europeu

Encara que el final del socialisme europeu, pronosticat a les pàgines publicitàries del Partit Popular, té més d'il·lusió precoç que no d'observació precisa, l'escola i l'escala de valors del socialisme democràtic es troba en estat de descomposició moral: la societat del benestar, la distribució equitativa de la riquesa, la defensa dels drets de l'home, la justícia social, la solidaritat... Aquest conjunt de referents, que ara fa so de carcassa buida, ha omplert de contingut el socialisme europeu. Una utopia raonable que desmascarava l'aberrant sistema soviètic i feia de les llibertats democràtiques un punt de partida innegociable. Eren l'única, i per tant la millor, esquerra possible. Inevitablement reformista i pragmàtica. Socialdemòcrata. Perquè no podia ser d'altra manera.

I d'aquesta manera, el laborisme britànic destrona Winston Churchill perquè la Gran Bretanya espera, després de l'esforç salvatge de la guerra, que el seu govern reparteixi el botí dels vencedors entre les classes subalternes. I també així la revellida social-democràcia alemanya es treu la pols de la història al congrés de Bad-Godesberg, l'any 1959, per oferir, des d'una voluntat de govern, alternatives concretes al monopoli demòcratacristià. Des de Roosevelt i el New Deal, ja es pot reinventar un model d'estat sense que trontolli la banca. I a Bad-Godesberg s'estableixen els pilars d'aquest socialisme europeu: un model econòmic mixt, una política social generosa i una visió política ètica. Una fórmula que havia d'arribar a tots els racons del continent europeu, homologat pels patriarques germano-suecs, Brandt-Palme, i estructurat en la Internacional Socialista. Però la fórmula ha fet fallida tot just arribada a les vores de la Mediterrània.

Al final, una generalització ataca d'arrel el camí de l'èxit: la social-democràcia, almenys al sud d'Europa, existeix en funció del poder que acumula. N'és parasitària, sobretot allà on la cultura socialdemòcrata s'ha desenvolupat només sobre bases electorals i liderats unidireccionals. A més, Craxi, Mitterrand i González assumeixen el liderat al seu país quan ja no es permeten utopies. Ni tan sols de color rosa. Als 80, gràcies a Reagan i Thatcher, l'estat deixa de ser un intocable i l'ideal de la modernitat —la felicitat raonable dels ciutadans i les nacions— ja no va per

Willy Brandt i Felipe González en una imatge retrospectiva del 1981, quan bufaven millors vents per a la Internacional Socialista.

ARXIU

la justícia social sinó per la competitivitat desigual. La social-democràcia governamental apuntala, i acata, aquest neodarwinisme social, però manté l'estat del benestar augmentant el dèficit públic i la pressió fiscal. Fugint del marasme ideològic, la Internacional Socialista abandera els nous pilars de l'uropeisme —Maastricht— sobre el reconeixement implícit del fracàs de qualsevol utopia reformista: la crisi econòmica, la revolució tecnològica i la mundialització de l'economia obliguen Europa a guanyar la batalla empresarial sense més concessions a la galeria. S'assumeix, havent fracassat l'experiència nacionalitzadora francesa, al 1981, que només hi ha una fórmula per a evitar el cataclisme europeu: ser els millors —més competitius, més avançats, més barats— al preu que sigui. Qualsevol estat europeu ha d'aconseguir uns objectius similars —inflació controlada, moneda forta, reducció del dèficit públic...— a costa de la plena ocupació, la fiscalitat solidària i el paraigua social. Qualsevol altra política, allunyada dels preceptes del Bundesbank i dels organismes financers internacionals, té els dies comptats.

L'enfonsament del comunisme facilita l'inevitable encaix de la social-democràcia en les noves i dures directrius del capitalisme hegemònic, però facilita també la reconversió de les restes de l'eurocomunisme —el Partit Democràtic de l'Es-

querra, ex-PCI— cap a l'ortodòxia socialista. I, mentre laboristes i SPD es flagellen les consciències davant l'omnipresència de les dretes respectives, el socialisme mediterrani promou la revolució burgesa, a Espanya i a Itàlia, i converteix la modernització de l'estat en dogma de fe. Fan allò que la dreta no és capaç de fer i, pel que sembla, ho fan prou bé. Fins i tot Bettino Craxi, navegant entre dues religions caduques, la catòlica i la comunista, arriba a creure's el mandarí potencial d'Itàlia. Però la caiguda del mur de Berlín també dinamita els imprescindibles silencis de la política europea. El sistema corrupte, feudal i corporativista de la *tangente* italiana cau perquè els jutges ja no fan perillar la democràcia occidental. Es limiten, tan sols, a atacar un sistema gangrenat per la corrupció. Aquesta és la *debâcle* del socialisme europeu. En cap cas, ni a Itàlia, ni a França, ni a Espanya, els partits socialistes no han restat al marge de la corrupció. Al contrari, o bé l'han encoberta o bé l'han promoguda. La component ètica, l'últim pilar possible de la social-democràcia europea, ha agonitzat aquests darrers mesos. Els electors —França com a exemple— demanaven al socialisme un estil de govern diferent. El matís ètic de l'esquerra. Res més. No ha estat possible. Ha estat el pitjor desencís.

Oriol Malló